

Yes! Een nieuwkomer in de klas

Nieuwkomersleerlingen in het Voortgezet Onderwijs

Inhoud

Pedagogiek

Een pedagogische opdrachtP.6

Dit vinden wij belangrijk!
Wat doe je in de praktijk?
Hoe doe je dat?

Didactiek

Didactische uitdaging in de klasP.10

Dit vinden wij belangrijk!
Wat doe je in de praktijk?
Hoe doe je dat?

Taalstimulering

Onderdompeling en moedertaalP.12

Dit vinden wij belangrijk!
Wat doe je in de praktijk?
Hoe doe je dat?

Overige informatieP.18

Taalniveaus
Zorgvragen
Regelgeving
Verder lezen
Expertisecentrum Ithaka

It's my childP.24

Voorwoord

Er start een leerling afkomstig van Ithaka ISK... wat dan?

Het komende jaar begint een leerling van Ithaka ISK bij jullie op school. Deze leerling is op latere leeftijd naar Nederland gekomen, wat betekent dat hij/zij de Nederlandse taal zich nog machtig aan het maken is. **Ter illustratie: deze leerling kent gemiddeld 2.000 Nederlandse woorden in plaats van 16.000 die een reguliere leerling beheerst.**

Wat kun je doen om deze leerling, net als ander leerlingen, goed op te vangen en kansen te bieden?

Nieuwkomersleerlingen zijn individuen, met individuele (onderwijs)behoeften. Wel zijn er gemene delers. Lesgeven aan en mentor zijn van, nieuwkomersleerlingen vraagt om een aantal specifieke competenties zoals; openstaan voor de cultuur en ervaringen van leerlingen, het vermogen om met leerlingen en hun ouders te kunnen communiceren, kennis van (tweede) taalverwerving en, indien nodig, het doorverwijzen naar specialistische hulp.

In deze brochure gaan we in op de pedagogische en didactische uitdagingen die de begeleiding van nieuwkomersleerlingen vragen.

Pedagogiek

Een pedagogische opdracht!

Een pedagogische opdracht!

Ithaka ISK ziet een belangrijke pedagogische opdracht voor het onderwijs aan nieuwkomers die ook voor het vervolgonderwijs relevant is. Ithaka ISK heeft in de missie de pedagogische opdracht als volgt verwoord:

Ithaka ISK stelt zich ten doel leerlingen te begeleiden in hun groei naar een volwassen bestaan. Een volwassen bestaan kenmerkt zich doordat:

- iemand zichzelf ervaart als een actor, dat wil zeggen als iemand die iets betekent voor zijn omgeving en daarop met zijn unieke mogelijkheden invloed kan uitoefenen
- iemand zich verbonden voelt met zijn kleine en met zijn grote omgeving
- iemand verantwoordelijkheid ervaart voor zijn kleine en grote omgeving
- iemand in deze context het onderscheid kan maken tussen wat gewenst en/of wenselijk is.

Ithaka ISK streeft ernaar om de drie pedagogische functies van onderwijs zo volledig mogelijk te realiseren: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Ithaka ISK voelt zich daarom verantwoordelijk voor een pedagogisch klimaat dat: motiveert tot leren:

- cultuur en samenleving vertrouwd maakt en;
- iedere leerling zichzelf laat herkennen als unieke mogelijkheid, als volwaardig en gewaardeerd, als verbonden en als verantwoordelijk.
- Het proces van leren en ontwikkeling dat hier wordt verondersteld is een interactief proces, waarin jongeren en volwassenen in wisselende mate samen verantwoordelijk zijn.

Wat betekent dat in de praktijk?

Open en gesloten

Een leerling staat pas 'open' om te leren, wanneer hij/zij zich veilig voelt en verbonden is met de omgeving. Wanneer een leerling nog 'gesloten' is, uit dit zich bijvoorbeeld in opvallend gedrag of afwezigheid. Ithaka gelooft erin om te investeren in de relatie, zodat een leerling ontvankelijk is om te leren.

Dit betekent veel persoonlijke aandacht voor de leerling en korte lijntjes tussen de docenten en de leerling, zodat er een vertrouwensbasis groeit.

Veilige leeromgeving

De ontwikkelingspsycholoog Steven Pont leert ons dat een school, een omgeving waar een nieuwkomers-leerling nieuwe dingen leert, een 'onveilige' omgeving is.

Nieuwkomersleerlingen kunnen extra gevoelig zijn voor deze onveilige omgeving. Een nieuwe en onveilige omgeving wordt veilig als je contact maakt met een leerling en sensitief responsief handelt. Sensitief responsief handelen betekent dat je de signalen van een leerling opvangt, juist interpreteert en er effectief op reageert.

Basisbehoeften

Belangrijk is om te voorzien in de psychologische basisbehoeften.

Een bekende theorie daarbij is de zelfdeterminatietheorie (ZDT)¹, waarin drie psychologische basisbehoeften een belangrijke rol spelen²:

1. De eerste is relatie en wordt ook wel **relationele verbondenheid** genoemd. Relatie heeft betrekking op het ervaren van een goede band met anderen.
2. De tweede is de **behoefte aan competentie**. Dit verwijst naar het gevoel dat je een taak succesvol kunt uitvoeren.
3. De derde basisbehoefte is de **behoefte aan autonomie**. Autonomie gaat over het ervaren van vrijheid en keuze in het uitvoeren van taken.

Het tegemoetkomen aan deze drie psychologische behoeften wordt in de ZDT gezien als de motor voor groei en persoonlijke ontwikkeling³. Ithaka ziet dit als een voorwaarde voor leren en een verantwoordelijkheid van school.

- 1 Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000). *Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being*. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. doi: 10.1037/110003-066X.55.1.68
- 2 Luc Stevens heeft de theorie al in de jaren '90 in Nederland onder de aandacht gebracht.
- 3 Vansteenkiste, M. and Soenens, B. (2015). *Vitamines voor groei: ontwikkeling voeden vanuit de Zelf-Determinatie Theorie*. Gent: Acco.

Hoe doe je dat?

*Investeer in contact met leerlingen en hun ouders...*⁴

- Geef een leerling de tijd om te wennen.
- Maak persoonlijk contact met leerlingen. Het proces van leren en ontwikkelen is een interactief proces.
- Investeer in contact tussen de nieuwkomersleerling met de andere leerlingen, zodat een leerling zich verbonden voelt met de omgeving. Denk hierbij aan een buddy of maatje.
- Investeer in persoonsvorming, wie is de leerling? Wie wil hij zijn?

Zorg voor een veilige omgeving...

- Zorg voor een sociaal netwerk van de nieuwkomersleerlingen in de school; denk hierbij aan een maatje/ buddy, nauw contact met de mentor en zorg dat de nieuwkomersleerlingen kunnen samenwerken met andere leerlingen.
- Ben als mentor en/of docent zichtbaar voor de leerling, voer individuele gesprekjes en zoek contact tijdens momenten in de reguliere schooldag.
- Heb je professionaliseringsvragen rondom de zorgbehoefte van nieuwkomers in het VO?

⁴ Zie voor tips: 'samenwerken met ouders' op pagina 11.

- Bezoek eens de website van het Lowan voor een overzicht van succesvol (gratis) aanbod: <https://www.lowan.nl/voortgezet-onderwijs/organisatie/professionalisering/zorg/>

Ga het gesprek aan met de leerling...

- Zorg dat je de leerling voldoende ziet en spreekt.
- Maak afspraken voor gesprekken en leg contact tijdens momenten in de reguliere schooldag.
- Creëer rustmomenten waarop je elkaar kunt spreken.
- Laat de leerlingen weten wanneer je beschikbaar bent.
- Zorg dat je de naam van de leerling goed uitspreekt.
- Redeneer vanuit een 'growth mindset' en ontwikkeling.
- Stel vragen aan de leerling uit oprechte nieuwsgierigheid.
- Open een gesprek met een persoonlijke opmerking.
- Bemoedig een leerling met non-verbale steun.
- Sluit goed aan bij de belevingswereld van de leerling.
- Geef de leerling een compliment.

Didactiek

Didactische uitdaging in de klas

Didactische uitdaging in de klas

Ithaka ISK vindt dat nieuwkomersleerlingen zoveel mogelijk onderwijs moeten volgen in de klas, in plaats van daarbuiten. Dit zorgt er namelijk voor dat hij/zij de kans krijgt om zich onderdeel te voelen van een groep. Dit is een voorwaarde voor verbondenheid en competentie.

Wat betekent dat in de praktijk?

Iedere docent zou kunnen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om maatwerk te bieden in de klas. Om te voorkomen dat een leerling te veel buiten de groep wordt geplaatst, kun je met elkaar de kansen onderzoeken. Hier hebben reguliere leerlingen ook profijt van!

Hoe doe je dat?

Zorg voor goede voorbereiding...

- Laat leerlingen de les voorbereiden, bijvoorbeeld door in de eigen taal over het onderwerp te lezen of alvast een tekst voor te bereiden.
- Structureer de lestaak voor, zodat de leerling de lestaak in stapjes kan maken.
- Bedenk zelf per les: waar zal een leerling tegenaan lopen? Welke nieuwe concepten kan ik alvast aanbieden?
- Organiseer pre-teaching.

Creëer duidelijkheid...

- Benoem de lesdoelen duidelijk, zodat een leerling weet wat hij/zij kan verwachten.
- Maak zoveel mogelijk visueel.
- Gebruik non-verbale communicatie.

Wees creatief...

- Werk met niveaugroepen en verlengde instructie.
- Werk met activerende werkvormen zodat leerlingen actief in groepjes werken.
- Stimuleer de samenwerking tussen de nieuwkomersleerling met andere leerlingen, bijvoorbeeld door maatjes te maken.

Taalstimulering

Onderdompeling en moedertaal!

Onderdompeling en moedertaal!

De taalontwikkeling van een nieuwkomersleerling is niet voltooid na de Ithaka ISK. Het leren van een nieuwe taal, tot op het niveau van instructietaal, neemt 4 tot 7 jaar in beslag¹. Dit betekent dat er op het VO ook veel aandacht nodig is om de taalontwikkeling van een nieuwkomersleerling voort te zetten, zodat de taal zo min mogelijk een belemmering is bij het leren. Niet alleen in de lessen Nederlands, maar in alle vakken.

Het belang van de moedertaal...

De tweedetaalverwerving verschilt van de eerste taalverwerving omdat de leerlingen al 'bagage' meenemen (*zie voorbeeld*): ze spreken een andere taal, waarin (in meer of mindere mate) al taal- en begripsontwikkeling heeft plaatsgevonden. Uit onderzoek blijkt dat het voor het menselijk brein onmogelijk is om de eigen taal volledig 'uit te schakelen' bij het leren van de nieuwe taal en dat de eigen taal ook kan bijdragen aan het leren van de nieuwe taal².

Voorbeeld:

Leerlingen hebben in hun moedertaal ook een bepaald taalniveau. Dit betekent bijvoorbeeld dat sommige 'concepten' niet nieuw zijn, maar dat zij daar alleen een nieuw 'label' (naamplaatje) voor leren. Zo kennen zij bijvoorbeeld het begrip voorzichtig in hun eigen moedertaal, maar moeten in de term *voorzichtig* leren.

Dit wil je weten over (tweede) taalverwerving (NT2)

Van een taalrijke omgeving en taalstimulerend onderwijs hebben immers alle leerlingen profijt. Voor een nieuwkomersleerling is het echter onmisbaar. Een groot deel van de tips voor taalstimulering is daarom niet specifiek voor de nieuwkomersleerling, maar het is een didactische aanpak waar alle leerlingen baat bij hebben.

DAT en CAT

Een ander verschil is dat moedertaalsprekers op het VO vaak al over de Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid (DAT) beheersen. Dit is de taal waarmee zij thuis communiceren in een informele setting. De beheersing van Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid (DAT) komt vóór Cognitieve Academische Taalvaardigheid (CAT).

¹ Thomas & Collier, 2004

² zie bijv. Kootstra, Dijkstra & Starren, 2015 voor een recent overzicht

DAT	CAT
<ul style="list-style-type: none"> · Concreet en weinig gecompliceerd · Context gebonden: het gaat over het hier en nu · Een specifieke instructie · Informeel 	<ul style="list-style-type: none"> · Buiten het hier en nu · Formeel taalgebruik dat leerlingen nodig hebben in hun toekomstige beroep · Complexe informatie waarmee je iets kunt uitleggen (Complexere zinsstructuren)
Voorbeeld: <i>ijs wordt water. Ijs smelt.</i>	Voorbeeld: <i>Smelten is in de natuurkunde de faseovergang van een vaste stof naar een vloeistof. Voor een zuivere stof geldt dat het smelten plaats vindt bij een vaste temperatuur. Deze temperatuur heet het smeltpunt.</i>

CAT-taal hebben we nodig om op school te kunnen communiceren. Dit is meer complexe taal die we moeten kunnen begrijpen om kennis op te doen of iets uit te kunnen leggen. Bij NT2 leerlingen moet je aandacht besteden aan de Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid, en daarnaast goede verbindingen leggen tussen DAT en CAT.

Wat betekent dat voor de praktijk?

Bij de ontwikkeling van taalbeleid kun je de Drieslag Taal³ gebruiken. De Drieslag Taal staat voor:

1. Taalontwikkeling in vaklessen en op stage.
2. Ondersteunend taalonderwijs in de lessen Nederlands.
3. Persoonlijke oefening en remediëring.
4. Het inrichten van de lessen Nederlands (slag 2) en extra steunlessen (slag 3) is op veel scholen

³ Bolle, T. (2010) *De Drieslag Taal, praktijkboek taalbeleid in het mbo*. ITTA Amsterdam.

geregeld. Taalstimulering in de vaklessen (slag 1) is niet altijd vanzelfsprekend. Wat kunnen vakdocenten doen? Hoe stimuleer je eigenaarschap bij de vakleerkracht?

Ga met vakdocenten in gesprek...

In alle vakken is aandacht voor taal nodig. Het is raadzaam te investeren in taal in het vak, zodat leerlingen op ieder moment nieuwe concepten leren. Een vakdocent kan, passend bij het doel van zijn les, nieuwe woorden aanbieden, taalproductie uitlokken of impliciete feedback geven op taaluitingen van leerlingen.

Belangrijk is wel dat de aandacht voor taal goed aansluit bij de lesdoelen van het vak.

Bespreek daarom met elkaar:

Waar hebben jouw leerlingen taal voor nodig in jouw vak?

Hoe sluit taal aan bij de lesdoelen?

Waar zou jij meer aandacht aan kunnen besteden?

Hoe doe je dat?

Focus op woordenschat...

- Biedt iedere les minimaal drie nieuwe begrippen aan.
- Schrijf de belangrijkste begrippen van jouw les op voor de leerling.
- Herhaal de nieuwe woorden.
- Laat leerlingen zien hoe zij zelf achter de betekenis kunnen komen van een onbekend woord. Gebruik hierbij handige strategieën.
- Maak een betekenisboekje met kernbegrippen die passen bij het vak of laat leerlingen een woordenschrift bijhouden.
- Verwacht niet dat leerlingen het nieuwe woord direct gaan gebruiken (een leerling leert het woord eerst passief).
- Leerlingen kunnen extra oefenen met Quizlet, WRTS, Muiswerk, Nieuwsbegrip en andere apps of programma's.

Ga niet hengelen naar de betekenis van een nieuw woord, maar...

- Geef een goede omschrijving
- Geef een voorbeeld van het gebruik van het woord.
- Stel een vraag waarin het woord gebruikt wordt.
- Herhaal het woord gedurende de les.

Besteed aandacht aan schooltaal...

Schooltaal heb je nodig om te kunnen leren. We gebruiken schooltaalwoorden om óver een vak te kunnen praten en lezen. De schoolboeken staan er vol mee. Een voorbeeld: *beïnvloeden, conclusie, volgorde*.

- Onderzoek zelf wat schooltaalwoorden zijn en waar je deze tegenkomt. Bekijk bijvoorbeeld eens de basislijst schooltaalwoorden door. https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2015/12/Handleiding_Basislijst_schooltaalwoorden_vmbo_2015.pdf
- Geef expliciet uitleg over de schooltaalwoorden.
- Kijk naar de instructies in de lesmethode. Zijn alle schooltaalwoorden duidelijk?
- Laat leerlingen een begrippenboekje maken.
- Gebruik zelf bij je instructies schooltaalwoorden.

Taal is bijvoorbeeld nodig om...

- nieuwe kennis te kunnen opdoen, uit instructie of een tekst
- een tekst goed te kunnen begrijpen te overleggen
- een goede vraag te kunnen stellen
- na te kunnen denken over het vak

Bijvoorbeeld: De voorziening

Omschrijving: Een voorziening is iets nuttigs dat door alle mensen gebruikt kan worden, zoals een winkel, een park of dokterspost.

Voorbeeld: Het zwembad is een voorziening die meer door kinderen wordt gebruikt dan door bejaarden.

Vraag: Wat vind jij een belangrijke voorziening in de stad Utrecht?

Denk aan de vaktaal...

Vaktaal hoort specifiek bij een bepaald vak. De concepten zijn nodig om kennis op te doen over het vak. Bijvoorbeeld: fotosynthese (biologie), bolderen (lichamelijk opvoeding) en klankkast (muziek).

- Onderzoek welke vaktaal bij je vak hoort.
- Koppel vaktaal aan de voorkennis van leerlingen.
- Geef een duidelijk voorbeeld of laat het zien.
- Zorg ervoor dat leerlingen de begrippen zien, horen, voelen en ervaren.

Voorbeeld:

Tijdens de theorieles PIE (profiel Produceren, Installeren en Energie) komen veel begrippen aan bod. De docent zorgt ervoor dat zijn handelingen ondersteund worden met taal. Terwijl hij een schakelaar in- en uitschakelt, benoemt hij wat hij doet: "Dit is een lichtschaakelaar. Hier kan ik het licht aanschakelen. Kijk ik schakel hem nu in... En nu schakel ik hem uit."

Stimuleer interactie...

Taal leer je door te doen. Leerlingen hebben de mogelijkheid nodig om taal te gebruiken in interactie. Creëer momenten voor interactie:

- Plan momenten in voor één op één interactie met de leerling.
- Werk met werkvormen waarmee je interactie tussen leerlingen stimuleert: checken in duo's, vragen voor elkaar maken, elkaar instructie geven etc.)

Stel goede vragen...

- Gebruik gesloten vragen om het gesprek te starten en toe te werken naar een open vraag.
- Er zijn veel verschillende soorten vragen. Met vragen kun je cognitief academische taal uitlokken. Kijk of een leerling hieraan toe is.
 - Onthouden: Welke? Hoe vaak? Wanneer? Hoeveel...?
 - Begrijpen: wat betekent? Kun je uitleggen waarom...?
 - Toepassen: weet je nog een andere situatie waarin...?
 - Analyseren: wat zou er gebeurd zijn als...? Welke problemen kom je tegen bij...?
 - Evalueren: wat vind je van...?
 - Creëren: zie je een oplossing voor...?

Na iedere goede vraag hoort een stilte!

Houd het gesprek gaande...

- Durf stiltes te laten vallen. Geef de leerling de kans iets te zeggen.
- Geef opstapjes.
- Herhaal in andere woorden.
- Ondersteun met non-verbale aanmoediging.

Geef impliciete feedback op taaluitingen...

Impliciete feedback is een mooie manier van taal leren. Verbeter een leerling niet letterlijk, maar doe dit impliciet:

- Herhaal de zin van de leerling, maar in correcte vorm.
- Geef antwoord aan de leerling op een taalrijke manier.
- Vat samen wat de leerling zegt.
- Vraag door.
- Stel verhelderende vragen.
- Geef hints.

Daarnaast: Bedenk je dat iedere 'fout' een kans is om te leren.

Help leerlingen bij het lezen van een tekst...

Kies begrijpelijke teksten die aansluiten bij de belevingswereld van de leerling. Activeer voorkennis vóór het lezen van een tekst. Gebruik hier filmpjes en plaatjes bij.

Strategie oplossen van onduidelijkheden: wat doe je als je een onbekend woord tegenkomt?

- Ken ik al een stukje uit het woord?
- Stukje verder lezen of teruglezen
- Woordenboek

Besteed aandacht aan het voorspellen: wat verwacht je te lezen? Lees samen stukjes van een tekst en bespreek deze. Geef leerlingen strategieën mee bij onduidelijkheden in de tekst. Help leerlingen de tekst samen te vatten.

Meer weten? Zie voor meer tips: <https://www.leraar24.nl/50107/taalontwikkeling-nt2/>

Overige informatie

Toelichting op toetsen en taalniveau

Op Ithaka ISK gebruiken we de TOA (Toolkit Onderwijs en Arbeidsmarkt) voor het afnemen van toetsen. De Toolkit is ontwikkeld door het Bureau ICE (www.bureau-ice.nl). Er zijn toetsen beschikbaar voor Nederlands (lezen, luisteren en schrijven), maar ook voor de moderne vreemde talen en voor wiskunde. Met deze toetsen wordt het niveau van de leerling gemeten. Het niveau wordt gerelateerd aan de niveaus zoals die in het Europees Raamwerk worden beschreven of aan de Referentieniveaus van Meijerink.

Schematisch ziet het overzicht van de niveaus er zo uit:

	Raamwerk Nederlands	Meijerink
vaardig taalgebruiker	C2	
		4F (eind VWO)
	C1	
		3F (eind HAVO)
onafhankelijk taalgebruiker	B2	
		2F (eind VMBO kbl)
	B1	
basisgebruiker		1F (eind basisonderwijs)
	A2	
	A1	

Zorgvragen?

Bij zorgvragen of problematiek die al op Ithaka ISK is geconstateerd, zal uitvoerig overleg middels een warme overdracht plaatsvinden. Ook staat dit in het overdrachtsdocument dat je van iedere leerling van Ithaka ISK ontvangt. Als je een zorgvraag signaleert bij je nieuwkomers-leerling(en), aarzel dan niet om contact op te nemen met Ithaka ISK.

Contact met ouders?

Ouders die nieuw zijn in Nederland hebben doorgaans een klein (sociaal) netwerk, beheersen de Nederlandse taal (bijna) niet of begrijpen vaak weinig van de Nederlandse maatschappij en het schoolsysteem.

Deze groep ouders heeft extra ondersteuning nodig om wegwijs te worden en hun ouderrol in relatie tot de school te hervinden. Een goed voorbeeld van hoe ouders te ondersteunen zijn, is het project It's My Child. It's My Child werkt met ambassadeurs in het contact met ouders. Achterin deze brochure vind je een profiel van It's My Child.

Meer informatie vind je ook op de website www.itsmychild.nl

Een paar tips...

- Stel ouders op hun gemak en investeer in een vertrouwen in elkaar.
- Besteed extra aandacht aan de kennismaking.
- Maak ruimte voor superdiversiteit: probeer in te spelen op de verschillende culturen, verhalen en talen.
- Probeer te achterhalen wat de behoefte van ouders is.
- Benut de kennis en vaardigheden van de ouders.
- Handel cultuursensitief: wees je bewust van de verschillen!
- Plan, indien mogelijk, een huisbezoek.
- Bespreek de manier van communiceren op school en de schoolregels.

Vind ook meer tips in het 'Welkom op school- docentenboek' van Pharos: <https://www.pharos.nl/kennisbank/welkom-op-school-docentenboek/>

Ondersteuning buiten de klas

Bespreek met leerlingen welke behoefte zij hebben aan extra ondersteuning. Organiseer ruimte voor extra ondersteuning op taal en sociaal-emotionele ontwikkeling. Koppel hier een vast gezicht aan; een persoon in school die altijd toegankelijk is voor de nieuwkomersleerling.

Denk daarnaast aan:

- Stimuleer leerlingen om buiten school met een taalmaatje af te spreken, bijvoorbeeld via Taal doet meer (www.taaldoetmeer.nl)
- Zet in op leesbevordering, zodat leerlingen ook in de vrije tijd lezen. Kijk eens op de site www.eenvoudigcommuniceren.nl voor goede boeken.
- Organiseer pre-teaching.

Regelgeving

De VO-Raad heeft in de brochure Meer kansen voor maatwerk voor Nieuwkomersleerlingen schematisch weergegeven welke mogelijkheden er zijn om maatwerk te bieden aan leerlingen.

In dit schema staat wat er wel en niet mag en kan met maatwerk in het VO. **Wil je bijvoorbeeld minder of meer lesuren in één of meerdere vakken, extra ondersteuning NT2, de toetsen mondeling laten afnemen of ontheffing voor de tweede moderne taal? Er is veel mogelijk!**

Een leerling van Ithaka ISK heeft recht op 6 jaar lang extra tijd bij tentamens en examens, vanaf het schooljaar dat een leerling onderwijs krijgt in Nederland. Onderwijs op een basisschool in Nederland wordt ook meegerekend. Een schooljaar start op 1 augustus.

Bijvoorbeeld: een leerling heeft de eerste schooldag in Nederland op 01-10-2009 → deze leerling heeft recht op extra tijd van 01-08-2009 tot 01-08-2015.

Meer informatie over onderwijs aan nieuwkomers:

De VO-Raad ondersteunt en faciliteert scholen om de juiste randvoorwaarden te realiseren om nieuwkomersleerlingen goed en toegankelijk onderwijs te bieden. Zie voor meer informatie hun website: <https://www.vo-raad.nl/themas/onderwijs-vluchtelingenkinderen>.

Het Lowan biedt landelijk ondersteuning voor nieuwkomers-onderwijs in Nederland. Op hun website deelt zij informatie over o.a. de financiering en organisatie van nieuwkomers-onderwijs en informatie over de inhoud van het onderwijs, ook op de reguliere VO-school. Zie voor meer informatie, bijvoorbeeld over de doorstroom hun website: <https://www.lowan.nl/voortgezet-onderwijs/onderwijs/>

De Kennisrotonde van het NRO beantwoordt vragen van onderwijsprofessionals op basis van kennis uit onderzoek. Via de website vind je eerder gestelde vragen en antwoorden terug, kun je zoeken op vragen en antwoorden over nieuwkomers onderwijs en je eigen vraag stellen: <https://www.nro.nl/kennisrotonde/>

Voorbeelden van vragen die beantwoord worden op de website:

- Hoe kunnen middelbare scholen instromende nt2-leerlingen het beste ondersteunen om hun potentie te bereiken?
- Over welke specifieke competenties moet een mentor van een nieuwkomersleerling beschikken?

Pharos

Kijk bij Pharos voor het docentenboek en leerlingenboek 'Welkom op school'. <https://www.pharos.nl/>

Vragen? Neem contact op met Ithaka ISK expertisecentrum

Loop je als mentor tegen onvoorziene uitdagingen aan, heb je vragen en ben je op zoek naar hulp? Neem dan contact op met Ithaka ISK Expertisecentrum. Een expert staat je graag te woord om je verder te helpen.

Ithaka ISK expertisecentrum is er voor (Utrechtse) VO-scholen die vragen hebben over het onderwijs van oud-Ithaka leerlingen. Op de website <https://www.ithaka-isk.nl/expertisecentrum> vind je meer informatie over het aanbod van Ithaka ISK en antwoorden op veel gestelde vragen.

It's My Child

Ouders motiveren, stimuleren en begeleiden om hun ouderlijke rol in een nieuwe omgeving te herpakken en in te vullen. It's My Child is een onafhankelijk project dat wordt uitgevoerd op het Ithaka ISK, speciaal gericht op ouders. Bij It's My Child hebben nieuwkomersouders de regie in handen in de samenwerking met de school. Dit geeft een boost aan het zelfvertrouwen van ouders en tegelijkertijd leren zij de organisatie van de Nederlandse samenleving beter kennen.

De oprichter en projectleider, Soha Shat, is zelf een aantal jaar geleden naar Nederland gekomen met haar vier kinderen en is ervaringsdeskundige en kent als geen ander de uitdagingen waar nieuwkomersouders tegenaan lopen. Uit eigen ervaring weet zij dat ouders die nieuw zijn in Nederland erg afhankelijk worden van hun kinderen, waardoor de rollen van ouders en kinderen omdraaien. Dit brengt ouders in een kwetsbare positie, wat vaak weerslag heeft op het zelfvertrouwen. Ouders hebben doorgaans een klein (sociaal) netwerk, beheersen de Nederlandse taal niet, of begrijpen weinig van de Nederlandse maatschappij en het schoolsysteem. Ouders komen vaak in een negatieve vicieuze cirkel terecht. Het doel van It's My Child is om ouders te ondersteunen en te empoweren, waardoor ze hun rol als zelfverzekerde ouder weer op zich nemen.

Een belangrijk aspect van het project is het uitwisselen van ervaringen en kennis tussen ouders. Want hoe kun je je kind goed ondersteunen als je weinig weet van het land waarin je komt te wonen? Hierin kunnen ouders elkaar helpen. De focus van het project ligt op het bewerkstelligen van een sterke ouder-kind relatie, waarbinnen het kind kan blijven en de ouder zich gesterkt voelt in de ouderrol. Daar waar de professionals wel aansluiten werken zij needs-based en met een bottom-up benadering. De samenwerking tussen ouders en school kunnen daardoor gericht zijn op de schoolse ontwikkeling van het kind gaat en ook over de persoonlijke (thuis)omgeving van ouders.

"It's My Child is er niet alleen om ouders te stimuleren om betrokken te zijn bij de school van hun kind. Het draait erom de afstand tussen ouder en kind klein te houden."

(interview Soha Shat voor Ouderwijs.net)

Wat It's My Child onderscheidend maakt, is dat ze de verantwoordelijkheid en invulling van het programma volledig in handen van de ouders leggen. Ouders komen zelf met ideeën voor activiteiten en plannen en organiseren dit van begin tot eind. Ouders onderhouden zelf contact met school, partners of andere betrokkenen. Het project heeft verschillende ambassadeurs. Zij zijn verantwoordelijk voor de werving van ouders en het faciliteren van mogelijkheden voor ouders, maar ouders hebben zelf eigenaarschap over hun persoonlijke ontwikkeling. Elke ouder doet dit op eigen tempo en met zijn eigen overtuiging. Dit zorgt ervoor dat het project erg cultureel sensitief is en dat er veel wordt gewerkt aan het respecteren van elkaars overtuigingen en overbruggen van culturele barrières.

Ouders worden gestimuleerd om wekelijks met elkaar in gesprek te gaan over uiteenlopende onderwerpen. Dit zijn doorgaans hulpvragen die ze zelf ervaren en de groep in brengen. De bedoeling is dat ouders elkaar helpen met het vinden van een antwoord, door ervaringen of ideeën te delen. Deze manier van benadering is heel typerend voor It's My Child: het bewerkstelligen van een community van ouders, die elkaar ondersteunen, accepteren, respecteren en verder helpen in het vinden van een plekje als individu en ouder in een maatschappij die nieuw voor ze is.

"De ouders organiseren alles zelf, van bijeenkomsten tot een zomerfestival. We willen het zelfvertrouwen van de ouders vergroten, dan moeten wij natuurlijk zo min mogelijk uit handen nemen."

(interview Soha Shat voor Ouderwijs.net)

Een 'It's My Child'- ouder aan het woord: *I've heard about "It is my child" through one of my friends, she told me how powerful she feels after joining this program. At first, I was confused, but when she told me that there are people who speak my language and understand my needs I made my decision and joined one of the groups. I felt instantly comfortable to share my issues with the group members, in fact I wasn't the only one who suffered from these issues, there were others. Proudly, I managed to arrange a workshop for myself and the rest of the groups, Hend Eltanamly who lead the workshop works for Amsterdam University and has very good experience in child development, she gave us some useful tips, that were helpful. As a group we were exchanging our experiences and by sharing the tips we were able to adjust in our own way.*

Een 'It's My Child'- ouder aan het woord: *Everything stops in summer, schools, clubs... etc. children don't have many activities to do if their families are not going on holiday. One of the issues I suffer from as a mum, who cares about her children, is improving my children's skills in reading & comprehension. It is very difficult for me to do that as my Dutch is not as good as my children's. I decided not to give up, and to continue reading daily for my children in my own language, as comprehension reading skills are the same regardless of the language. Lots of parents suffer from the same issue, and that encouraged me to introduce the summer school initiative. During the summer school we used to read stories to our children, ask different questions, have lunch together and enjoy some parent-child games. The children were very satisfied with the program and the parents were enjoying the joined activities. I personally think that my initiative helped me practice and improve my teaching skills, and I would proudly like to tell you that I am working as a teacher in Utrecht currently.*

Advies van It's My Child aan andere scholen *Benut en versterk de kennis en vaardigheden van ouders*

Het succes van It's My Child is het spreekwoordelijke 'op de handen zitten' van de professional. Ouders hebben alle ruimte om zelf nadenken over wat ze willen en de rol van de professional beperkt zich tot het stellen van vragen, zodat ouders zelf tot een antwoord komen. In het contact met ouders gaat het erom dat ouders zich op hun gemak voelen en dat zij werken aan het vergroten van het zelfvertrouwen. Dat zorgt er weer voor dat ouders zelf stappen gaan ondernemen.

Maak ruimte voor superdiversiteit

De ouders hebben verschillende culturele achtergrond en spreken uiteenlopende talen. Juist binnen deze superdiversiteit is het belangrijk om ouders te verbinden met elkaar en ervoor te zorgen dat hun netwerk wordt vergroot. Het is belangrijk dat ouders andere ouders ontmoeten en ervaringen met elkaar kunnen delen en gezamenlijk leuke dingen gaan doen. Het is belangrijk om in te spelen op deze verschillende talen en culturen, door zoveel mogelijk contact te zoeken in hun eigen taal met behulp van tolken of Google Translate.

Meer informatie over It's My Child vind je op:

<https://its-my-child-1.jimdosite.com/>

It's My Child is geselecteerd als goed praktijkvoorbeeld voor het online platform voor onderwijsprofessionals over het samenwerken met ouders 'Ouderwijs.net', zie het volledige profiel van It's My Child: <https://www.ouderwijs.net/praktijkvoorbeeld/its-my-child-5>.

Colofon:

Ithaka ISK
www.ithaka-isk.nl

samenstelling
Ithaka ISK en Sardes

opmaak
lindasdesign

Ithaka
Internationale schakelklassen